

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Budavára benépesedik

Budavár a visszafoglalás után még két hét múlva is füstölgött. A bécsi udvari kamara megbízottja, Werlain János szeptember végén küldött jelentésében arról tudósítja Bécsset, hogy az erődítési munkálatokat nem kezdték meg, mert sem Budaváran, sem a környéken nem maradt más felhasználható anyag, mint kő, annak is nagy része széleződött. A ledöntött bástyák és falak téglái; használhatatlanok voltak. A nyersanyagon kívül mesterembereket kért Ausztriából, kőművest, ácsot. Ezer napszakot és Alföld adott, főleg Körös és Keckemet. Újraépítették a lerombozott laktanyákat. Ez volt az első munka. Aztán a folyton szaporodó építőmunkásoknak is valami lakás kellett.

A császár Budavárát és elővárosát tizenkét évre kamarai igazgatás alá helyezte és minden ingatlan vagyonát összeíratott. A házak használhatatlanok voltak, a földeket nem művelte senki. A bécsi kamara budavári megbízottja telepítést javasolt. Ezt a javaslatot azonnal az uralkodó elé terjesztették azzal, hogy a Várban csak német lakosok legyenek, senki más nem kívánatos. Csakhogy az építő munkálatoknál foglalkoztatott németeken kívül mások nem akartak letelepedni Budán, hiszen nem volt semmi életlehetőségük. Ezért aztán Budavár bevételétől, csaknem két évvel, 1688 nyarán a kamara hirdetményben közölte, hogy telepeseknek ingyen ad művelhető földet és olcsón házhelyet. A katonai parancsnokság volt az első jelentkező és lefoglalta a Vár déli fala alatt lévő térséget, amely a dombok aljág nyúlt el nyugat és észak felé és Tábornokok kaszálórétjének nevezte el. Ez a rét kapta később a Vérmező és a Városmajor nevet.

Finkenstein árulása

Talán azért is idegenkedtek a telepesek Budavártól és a környékétől, mert

Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás
Szerző: <i>H. I.</i>		Tárgy: <i>9.439</i>
Cím: <i>Budavára benépesedik</i>		<i>"1687" / 1715"</i>
Forrás: <i>Magyar Vasárnap</i> <i>1950. nov. 5.</i>		
Személy:		Helyszám:

a Vár bevételét még nem jelentett nyugalmat. A török lovasok, a spáhik Székesfehérvárról mindig elvágtatták a budai dombokig, ahonnan sóvárogva nézték Budavárát, „a próféta előbát”. Egyszer, 1687-ben, amikor a budavári helyőrség járőre szokásos útján volt, találkozt a spáhhkkal, azonban nem hogy megütközött volna velük, hanem a porosz származású Finkenstein Konrád császári hadnagy még beszédbe is elegyedett a török katonákkal. Ez a különös jelenet megtörtént többször is és megjelentették a helyőrség parancsnokának. Most már figyelték a császári hadnagyot és megállapították, hogy összeköttetésben van a székesfehérvári basával. Ezután a császári hadnagy minden küldöncét elfogták és egy héten keresztül fogságba ejtették minden spáhi járőrt. A foglyok vallomásaiból és a levelezésekből kiderült, hogy Finkenstein valósággal megalkudott Budavárra. Húszezer arany lett volna az ára. A basa tízezer emberrel készen állott, hogy bevonuljon Budavárba. Eppen csak azt várták, hogy a várakat és a várfalakat teljesen rendbehozzák s amikor a helyőrség egynapos gyakorlatra látvozik, akkor egyszerűen meglepték volna az állandó k's készütséget. Ez volt a török terv Budavár visszaserzésére.

Az árulásban a legfőbb bűnöst, Finkensteint lefejezték, testét a hóhérok négyfelé vágták és Budavár négy bástyájára szegezték. A levélvivőket karóba húzták a Naphegyen és ezt a részt Spiessbergnek nevezték el.

A helyőrség és a munkásság ideig-

lenes hajlékokban lakott, mert minden erőt a várfalak rendbehozására fordítottak.

A laktanyák végre elkészültek s a beköltözött háromezer katona nagy forgalmat jelentett. A telepesek is lassan-lassan szaporodtak és Budavár bevételétől tíz évre már nyolcszáz-harminchárom szőlőföldet műveltek meg a budai dombokon. Kiosztották a szántóföldeket is és megindult a kereskedelem. Az iparosok céhekbe állottak. Volt már Budán ács, asztalos, bádgos, cinöntő, esztergályos, fazekas, festő, fésűs, gombkötő és gomböntő, háász, kádár, kerékgyártó, kovács, kőfaragó és kórákó (ma utcakövező a neve), kőszőrűs, kőműves, kötélverő, lakatos, mérszáros, molnár, magyar, német és szerb szabó, szíjgyártó, pék, szappanos, szatócs, takács, tücsnáló, varga. A gazdasági helyzet javulása jóvoltából pedig ezüstműves, órás, puskás és sarkantyús, irhász (csávásvarga), zenezerszámkészítő és már nemcsak a házaknál mérték a szőősgazdák a bort, hanem nyíltak kocsmák is.

Ezerhatszázötvenötben Budaváran már 151 lakható ház volt, amelyben 447 szoba, 180 konyha, továbbá 33 bolt, 28 műhely, összesen 688 helyiség állott a lakosság rendelkezésére.

De mi ez a fennmaradt 1437. évi csaknem háromszáz év előtti összeírás adataihoz képest, amikor Budán 967 olyan lakóház volt, amelyben 1235 nagyobb termet, 3276 szobát, 627 kamarát s 742 udvari helyiséget találtak. A lakosság pedig 25.000 körül volt.

H. I.

Budapest nyomda NV., Közp. városközség — 1896/50

Vasárnap

1950. november 5.